

Az Európai Unió
Tanácsa

Brüsszel, 2021. február 22.
(OR. en)

6324/21

COHOM 31
COPS 61
CONUN 14
COASI 23
MAMA 27
COEST 43
COAFR 50
DEVGEN 29
CFSP/PESC 151
COVID-19 46

AZ ELJÁRÁS EREDMÉNYE

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Dátum:	2021. február 22.
Címzett:	a delegációk
Tárgy:	A Tanács következtetései a Covid19-világjárványt követő, emberi jogokon alapuló helyreállításról

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a Covid19-világjárványt követő, emberi jogokon alapuló helyreállításról szóló tanácsi következtetéseket, amelyeket a Tanács a 2021. február 22-i 3785. ülésén jóváhagyott.

A Tanács következtetései a Covid19-világjárványt követő, emberi jogokon alapuló helyreállításról

Háttér

1. A Tanács emlékeztet arra, hogy valamennyi emberi jog egyetemes, oszthatatlan, egymástól kölcsönösen függő és egymással összefüggő. Ez még inkább fontos válságok idején, amikor különösen védenünk kell a kiszolgáltatott helyzetben lévő, a hátrányos helyzetű és a marginalizált személyeket.
2. A Tanács újólal kijelenti, hogy valamennyi emberi jog érvényesítésének és a demokratikus elvek tiszteletben tartásának különleges próbatételeit jelentik a válsághelyzetek. A folyamatban lévő Covid19-világjárvány és annak társadalmi-gazdasági következményei egyre kedvezőtlenebb hatással vannak az emberi jogokra, a demokráciára és a jogállamiságra, a civil társadalom mozgásterét is beleértve. Tovább mélyíti a már korábban is meglévő egyenlőtlenségeket és növeli a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyekre nehezedő nyomást. Ezzel összefüggésben az emberi jogokba, a demokráciába, a jogállamiságba és a civil társadalmi tevékenységek elősegítésébe való befektetés elengedhetetlen a méltányosabb, környezetbarátabb, reziliensebb és befogadóbb társadalmak megvalósításához. Napjainkban, amikor folyamatosan sérülnek az emberi jogok, és amikor a demokrácia komoly kihívásokkal néz szembe, a világ számos részén pedig szűkül és súlyosan korlátozott a civil társadalom mozgásterét – többek között olyan államokban, amelyek a Covid19-világjárvány ürügyén nem tartják tiszteletben a jogállamiságot és a nemzetközi kötelezettségeket, korlátozzák az emberi jogokat és a civil társadalom mozgásterét –, az EU támogatja az ENSZ-főtitkár emberi jogi cselekvési felhívásának hatékony végrehajtását és a főtitkár arra irányuló erőfeszítéseit, hogy az emberi jogok a Covid19-re adott válaszingtezkedések központi elemét képezzék. A Tanács emlékeztet arra, hogy az emberi jogok bármilyen korlátozásának szigorúan összhangban kell lennie a nemzetközi joggal, nevezetesen jogszabályban kell szabályozni, és annak szükségesnek, arányosnak, ideiglenes jellegűnek és megkülönböztetésmentesnek kell lennie.

3. A Tanács kiemeli, hogy a Covid19-világjárvány nyomán tett uniós válaszingykedések terén és a világjárványból való kilábalás során továbbra is központi szerepet kapnak majd az emberi jogok, a demokrácia és a jogállamiság, ahogyan az az emberi jogokra és a demokráciára vonatkozó, a 2020 és 2024 közötti időszakra szóló uniós cselekvési tervről szóló tanácsi következtetésekben szerepel. Különös figyelmet kell fordítani arra, hogy a világjárvány esetlegesen milyen hosszabb távú hatással lesz valamennyi emberi jog érvényesítésére, beleértve az alapvető szabadságokat, az egyenlőséget és a megkülönböztetésmentesség elvét. E tekintetben tiszteletben kell tartani az alkalmazandó nemzetközi előírásokat. Ez magában foglalja a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő, az életkort és a fogyatékosági szempontokat is figyelembe vevő megközelítés biztosítását, valamint a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyekre vonatkozó célzott intézkedések meghozatalát a világjárvány során, illetve a helyreállítási tervekben.
4. Az EU vállalja, hogy válaszingykedései során mindenfajta megkülönböztetés nélkül tiszteletben tartja mindenki méltóságát és emberi jogait. Senkit nem szabad magára hagyni és minden egyes emberi jogot figyelembe kell venni.

Megfelelőbb újjáépítés

5. A Tanács megerősíti, hogy az olyan társadalmi-gazdasági válaszingykedések, amelyek központi elemét az emberi jogok képezik, megfelelőbb és fenntarthatóbb helyreállítást tesznek majd lehetővé. A Covid19-világjárvány figyelmeztető jelzésül is szolgál az éghajlatváltozás által jelentett még nagyobb fenyegetést és a környezetkárosodást illetően. Az uniós fellépést az éghajlatváltozásról szóló Párizsi Megállapodásra és a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlődési menetrendre kell alapozni, és az emberi jogokban kell gyökereznie. Elő kell segítenie továbbá a Covid19-válságot követő gazdasági talpra állást célzó fenntartható és klímaérzékeny szakpolitikák bevezetését, amely a környezeti szempontból fenntartható gazdaságra történő, az éghajlatváltozás hatásaival szemben reziliens, inkluzív és mindenki számára méltányos átállást biztosító fenntartható növekedési stratégia fontos eleme.

6. A Covid19-világjárvány következményei súlyosbították a globális társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségeket, megnövekedett munkanélküliséget eredményeztek, veszélybe sodorták a társadalmi kohéziót, és aránytalanul sújtották a kiszolgáltatott helyzetben lévő, a hátrányos helyzetű és a marginalizált személyeket, beleértve a szegénység által leginkább sújtott személyeket is, az informális gazdaságban tevékenykedő személyeket, a munkanélkülieket, a nőket és a lányokat, a fogyatékkal élő személyeket, az időseket, a – többek között nemzeti, etnikai és vallási – kisebbségekhez tartozó személyeket, az LMBTI-személyeket, a migránsokat és menekülteket, valamint a gyermekeket és a fiatalokat. Az EU gyorsan cselekedett, és olyan azonnali gazdasági válságenyhítő intézkedéseket hozott, amelyek a gazdasági visszaesés foglalkoztatásra gyakorolt és társadalmi következményeit hivatottak kezelni. Az EU emellett a hosszú távú következmények – például a fiatalok támogatása révén történő – enyhítését célzó inkluzív szakpolitikákra fog összpontosítani. Mindenki számára elérhetővé kell tenni a szociális védelmet, az emberi jogokat a munka világában és a gazdasági támogatást, különös figyelmet fordítva arra, hogy ezek a fogyatékkal élő és a kiszolgáltatott helyzetben lévő személyek számára is elérhetők legyenek. Az EU felszólít arra, hogy teljes mértékben tiszteletben kell tartani valamennyi migráns, menekült és belső menekült emberi jogait és alapvető szabadságait, különös tekintettel a leginkább kiszolgáltatott helyzetben lévő személyekre, a gyermekeket is beleértve.
7. A Tanács mély aggodalommal állapítja meg, hogy a Covid19-világjárvány világszerte aránytalan mértékű hátrányos hatással van a nők és lányok emberi jogainak érvényesítésére, valamint a nemek közötti egyenlőségre. Az egészségügyi ellátásban és a szociális ágazatban világszinten a nők teszik ki a munkaerő kb. 70 %-át, ezért ők a frontvonalban vettek részt a világjárvány elleni küzdelemben és aránytalan módon érintette őket a munkahely elvesztése és a bevételkiesés, a munkaerő-kizsákmányolás, az iskolabezárások és a nem fizetett ápolási-gondozási munka mennyiségének növekedése. Emellett több esetben váltak családon belüli erőszak áldozatává, és a szexuális és reprodukzív egészséggel kapcsolatos egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférés sem volt mindig biztosított. Az EU fokozni fogja az emberi jogokon alapuló és a nemek közötti egyenlőség szempontját érvényesítő helyreállítási irányuló erőfeszítéseit, szem előtt tartva különösen annak biztosítását, hogy a nők és a lányok maradéktalanul érvényesíthessék az emberi jogukat. Az EU szorgalmazni fogja a szexuális és a nemi alapú erőszak minden – online és offline – formájának a felszámolását, és vezetni fogja az „Egyenlőség generációja” fórum nemi alapú erőszakkal foglalkozó cselekvési koalícióját.

8. A Tanács aggodalmának ad hangot továbbá amiatt, hogy a Covid19-világjárvány világszerte kedvezőtlen hatással van a gyermekek jogaira, mégpedig különösen a már eleve hátrányos vagy kiszolgáltatott helyzetben élő gyermekek, valamint a fegyveres konfliktusok által érintett gyermekek jogaira. Az Európai Unió fokozni fogja az arra irányuló erőfeszítéseit, hogy együttműködjön a partnereivel és a gyermekeket helyezze a helyreállítási intézkedések középpontjába, valamint hogy gondoskodjon arról, hogy a gyermekek jogait teljes mértékben tiszteletben tartsák, megóvják őket a szegénység minden formájától, továbbá az erőszaktól, a kizsákmányolástól, az elhagyástól és a bántalmazástól.
9. A Tanács emlékeztet „A Tanács következtetései az emberi jogokról és a tisztességes munkáról a globális ellátási láncokban” című dokumentumra és az abban foglalt kötelezettségvállalásra, miszerint az Európai Unió és tagállamai elkötelezték magukat az üzleti vállalkozások emberi jogi felelősségére vonatkozó ENSZ-irányelvek végrehajtása mellett annak érdekében, hogy tiszteletben tartsák és megvédjék az emberi jogokat, a munkajogi rendelkezéseket és a munkaügyi normákat a vállalkozások által okozott káros hatásokkal szemben, többek között annak biztosítása céljából, hogy az üzleti tevékenységek által érintett személyek hatékony jogorvoslathoz juthassanak.
10. A Tanács aggodalmának ad hangot amiatt, hogy a Covid19-világjárvány kedvezőtlen hatással van a fogyatékossgal élő személyek jogaira, akik a világ népességének 15 %-át teszik ki. Az EU intenzívebben együtt fog működni a partnereivel annak céljából, hogy a fogyatékossgal élő személyek a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ-egyezménnyel összhangban maradéktalanul érvényesíthessék az emberi jogukat, valamint hogy a helyreállítás folyamata során biztosított legyen a szükségleteik kielégítése.
11. A Tanács újólal megerősíti, hogy mindenkit megillet a legmagasabb szintű fizikai és mentális egészséghez való jog. A Covid19 elleni immunizációt globális közjóságnak kell tekinteni, és világszerte biztosítani kell az időben történő, igazságos és méltányos hozzáférést a biztonságos, megfizethető és hatékony oltóanyagokhoz, terápiákhoz és diagnosztikához.

12. Az EU továbbra is elkötelezett valamennyi emberi jog előmozdítása, védelme és érvényesítése mellett, továbbá a Pekingi Cselekvési Platformnak és a nemzetközi népesedési és fejlesztési konferencia cselekvési programjának, valamint az ezek felülvizsgálati konferenciáin született eredményeknek a teljes körű és tényleges végrehajtása mellett, és ezzel összefüggésben a jövőben is kiáll a szexuális és reprodukív egészség és jogok érvényesítése mellett. Mindezek fényében az EU újól meg erősíti, hogy elkötelezett azon, minden embert megillető jog előmozdítása, védelme és érvényesítése mellett, hogy saját szexualitása, illetve szexuális és reprodukív egészsége felett teljes mértékben maga rendelkezzen, továbbá arra vonatkozóan szabad és felelősségteljes döntéseket hozzon, hátrányos megkülönböztetéstől, kényszerszektől és erőszaktól mentesen. Az EU továbbá hangsúlyozza, hogy egyetemes hozzáférést kell biztosítani a szexuális és reprodukív egészséggel kapcsolatos jó minőségű, megfizethető és átfogó tájékoztatáshoz, oktatáshoz – ezen belül is az átfogó szexuális neveléshez – és egészségügyi szolgáltatásokhoz.
13. Kulcsfontosságú prioritás az Egészségügyi Világszervezetnek a globális egészségügy területén játszott vezető és koordináló szerepének megszilárdítása, az egészségügyi rendszerek megerősítése és az egyetemes egészségügyi ellátás megvalósítása, a világjárványokra való globális, regionális és nemzeti szintű felkészültség és reakálási képesség javítása a Nemzetközi Egészségügyi Rendszabályok alkalmazása révén, a vízhez, higiéniahoz és szanitációhoz való hozzájutás biztosítása, valamint az átfogó, inkluzív és megkülönböztetésmentes népegészségügyi megközelítések előmozdítása.
14. A civil társadalom és az emberijog-védők, többek között a női emberijog-védők szerepe – mind online, mind offline – minden korábbinál fontosabb a Covid19-világjárvány utáni jobb és gyorsabb helyreállítás elősegítése szempontjából. Az EU elismeri, hogy az említettek továbbra is fontos szerepet fognak betölteni a szolidaritás ösztönzése, a leginkább rászorulókat támogatása, az emberi jogok, az alapvető szabadságok és a demokratikus mozgástér védelme, valamint az emberi jogi jogsértésekkel és visszaélésekkel kapcsolatos elszámoltathatóság előmozdítása tekintetében. Néhány országban meredeken emelkedett az emberijog-védők elleni támadások száma a Covid19-világjárvány alatt. Az EU továbbra is elkötelezett egy olyan támogató környezet biztosítása mellett, amely lehetővé teszi, hogy minden emberijog-védő szabadon és biztonságban végezhesse létfontosságú munkáját.

15. A Covid19-világjárvány rámutatott, hogy a szabad, pluralista és független média – mint a demokratikus társadalom lényeges eleme, amely megbízható, tényeken alapuló információkat nyújt a polgárok számára, és ezzel hozzájárul az emberi életek megmentéséhez – létfontosságú szerepet tölt be. E tekintetben kulcsfontosságú az újságírók biztonságának előmozdítása. Az – online vagy offline – dezinformáció emberek életét sodorhatja veszélybe. Ezért döntő fontosságú átlátható, időben nyújtott és tényeken alapuló tájékoztatással határozottan fellépni a dezinformációval szemben – többek között a helyreállítás szakaszában is –, és ezzel erősíteni a társadalmak rezilienciáját. A dezinformáció és annak következményei elleni kulcsfontosságú, hosszú távú intézkedés a véleménynyilvánítás szabadságának védelme, valamint a médiatudatosság és az információs műveltség előmozdítása.
16. A Covid19-világjárvány felgyorsította társadalmaink digitalizációját, és sokunkat rákényszerített a távmunkára, távoktatásra és a távolról történő kapcsolattartásra. A koronavírusra adott uniós válasz lényeges részét jelentik a hozzáférhető digitális megoldások. Az egészségügyi ellátórendszerek digitális képességeinek megerősítése, valamint az e-oktatási és digitális távoktatási megoldások alkalmazása létfontosságú az érintett társadalmak rezilienciájának megerősítése szempontjából, csakúgy mint a digitális szakadékok megszüntetése. A világjárvány megfékezését potenciálisan segítő digitális technológiáknak inkluzívnak kell lenniük, és azokat az emberi jogok – többek között a magánélethez való jog – maradéktalan tiszteletben tartása mellett kell kialakítani, fejleszteni és alkalmazni. A Tanács emlékeztet arra, hogy az emberi jogok online és offline, a felhasznált technológiától függetlenül, egyformán érvényesek.

Közös munka

17. A Tanács emlékeztet a Globális szintű reagálás a Covid19-válságra az „Európa együtt” megközelítés alapján című, 2020. június 8-i tanácsi következtetésekre, amelyekben utal többek között a COVID-19-járványra való globális szintű uniós reagálásról szóló 2020. április 8-i közös közleményre, és hangsúlyozza, hogy az EU továbbra is elő fogja mozdítani és érvényre fogja juttatni a jó kormányzást, az emberi jogokat, a jogállamiságot, a nemek közötti egyenlőséget és a megkülönböztetés tilalmát, a tisztességes munkakörülményeket, valamint az alapvető értékeket és a humanitárius elveket.

18. A Tanács kiemeli, hogy az „Európa együtt” megközelítés hozzájárul az EU globális vezető szerepének, felelősségvállalásának és szolidaritásának kifejezésre juttatásához. A Tanács elismerését fejezi ki azokkal a jelentős hozzájárulásokkal kapcsolatban, amelyeket az „Európa együtt” tagjai nyújtottak a Covid19-járványra való globális szintű uniós reakció keretében.
19. A most zajló világjárvány rámutatott, hogy mennyire fontos a világszintű szolidaritás és a multilaterális intézmények a globális egészség, prosperitás és biztonság szempontjából. A nemzeti szinten hozott intézkedéseknek is rendkívüli jelentőségük van. Az Európai Unió támogatja azt a fontos szerepet, amelyet az ENSZ rendszere a világjárványra adandó, az emberi jogokat előtérbe helyező globális válasz előmozdításában és koordinálásában játszik. Most közösen le kell vonnunk a tanulságokat, hogy a világ a jövőben reziliensebbé váljon. Az ENSZ főtitkárának „építsük újra, de jobban” elnevezésű felhívását támogatva együtt fogunk működni annak érdekében, hogy megteremtünk egy olyan helyreállítás körülményeit, amely nyomán fenntartható, egyenlő és befogadó társadalmak épülnek ki, és amellyel jobb és zöldebb módon építjük újjá a világot.
20. A Tanács továbbra is napirenden tartja a kérdést, és stratégiai iránymutatást fog nyújtani a továbbiakban is.
